

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 26. april 2023 blev i sag nr. 99123:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Købstædernes Forsikring GS
Strandgade 27A
1401 København K

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har retshjælpsforsikring. I brev af 19/12 2022 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

"På vegne af min klient, [klageren], skal jeg hermed påklage Købstædernes Forsikrings afslag på forsikringsdækning af retshjælp til en verserende retssag imellem forsikringstager, og en anden begunstiget, vedrørende en pension i [pensionselskab] udbetaling ved dødsfald.

Jeg vedlægger kopi af stævning med bilag 1 – 4 som bilag 1, og svarskrift med bilag A – C som bilag 2, og henviser til stævningens bilag 1, hvor det udtrykkeligt er anført i sidste afsnit 'da udbetalingen sker udenom boet, skal der betales boafgift, uanset om boets samlede størrelse eventuelt er mindre end bundfradraget for boafgift'.

Det fremgår endvidere indledningsvist at pensionsordningen udbetales udenom boet til forsikringstager.

Forsikringstager er blevet stævnet af afdødes ægtefælle i [udlandet], jfr. stævningen.

Det fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 5.5, at tvister i forbindelse med dødsbobehandling og arv ikke er dækket, jfr. overskriften til punkt 5.

Da beløbet udbetales udenom boet, og vedrører en privattegnet pensionsordning, er der ikke tale om hverken dødsbobehandling eller arv.

Den uklarhed der måtte være i formuleringen af den pågældende undtagelse skal komme koncipisten til skade.

Ankenævnet for Forsikring

2.

99123

Indklagede har ikke sprogligt belæg for at undtage dækningen med den anførte begrundelse.

Jeg henviser endvidere som til vedlagte to kendelser fra Ankenævnet for Forsikring, bilag 3 og bilag 4, som klart fastslår at der skal ydes forsikringsdækning til retshjælp i en sag af denne karakter.

Jeg anmoder således om at I behandler klagesagen imod Købstædernes Forsikring og træffer afgørelse om at der skal ydes retshjælpstilsagn til den verserende retssag."

Selskabet har i brev af 25/1 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Klager der hos Købstædernes Forsikring har tegnet indboforsikring – herunder retshjælp, har klaget over, at vi har afvist, at give forhåndstilsagn til at yde retshjælp til en tvist, hvor klager er blevet stævnet.

Vi har vurderet, at tvisten er omfattet af dækningsundtagelsen i vilkårenes pkt. 5.5, hvoraf det fremgår at retshjælpsforsikringen ikke dækker tvister i forbindelse med arv og dødsbobehandling.

På baggrund af sagens faktum og dokumentation har vi afvist, at give forhåndstilsagn til at yde retshjælp til sagens førelse for retten, hvorfor klagers advokat har indbragt sagen for Ankenævnet.

Vi fremsender hermed vores bemærkninger til klagen.

Klagers retshjælpsforsikring reguleres af forsikringsvilkårene Retshjælp-6054R. (Bilag A)

Vi modtog anmodning om dækning på retshjælpsforsikringen fra klagers advokat d. 22.10.2022.

Af anmodningen fremgik det, at klager var part i tvisten som følge af, at klagers far efterlod sig en pensionsordning, hvor klager sammen med sin [familiemedlem] var indsat som begunstigede arvinger af denne, men faderens ægtefælle var uenig i fordelingen af denne pensionsordning. Sagen skulle dog afgøres ved en retssag udenom boet.

Der var således en bobehandling pågående, hvor fordeling af pensionen ikke indgik, og idet parterne ikke kunne opnå enighed, valgte modparten, som var faderens ægtefælle, at stævne vores kunde.

I stævningen blev der nedlagt påstand om, at klager skulle acceptere en regulering af udbetalingen af pensionsordningen således, at der sås bort fra begunstigelsen af klager og dennes [familiemedlem], således at 75% af pensionsordningen tilfaldt modparten.

Af anbringenderne fremgik det, at modparten påberåbte sig POL. [pensionsopsparingsloven] § 4, stk.2, hvoraf det fremgår;

'§ 4, Hvis indsættelse af en begunstiget må anses for urimelig over for kontohaverens ægtefælle eller livsarving, kan det ved dom bestemmes, at de opsparede midler helt eller delvis skal tilfalde ægtefællen eller livsarving i stedet for den begunstigede.

Beløbet kan ikke overstige, hvad der ville være tilfaldet den pågældende som boslod og tvangsarv, jf. Arvelovens § 5, § 10, og § 11, stk. 2, hvis de opsparede midler i stedet var tilfaldet kontohaverens solvente bo.

Stk. 2. Ved afgørelse efter stk. 1 skal der navnlig lægges vægt på

- 1) Baggrunden for indsættelsen af den begunstigede,*
- 2) Ægtefællens, livsarvingen og den begunstiges økonomiske behov og*
- 3) Omstændighederne i øvrigt'*

Vi gav afslag på anmodningen om forhåndstilsagn d. 25.10.2022, idet tvisten, efter vores vurdering, udsprang af fordelingen af arv mellem klager og modparten, hvilket var undtaget for dækning i henhold til vilkårenes pkt. 5.5.

Herefter modtog vi indsigelse over vores afslag fra klagers advokat d. 31.10.2022, idet klager var uenig i, at tvisten om pensionsordningen var omfattet af undtagelsen, idet pensionsordningen ikke var en del af selve bobehandlingen og skulle udbetales udenom boet.

Advokaten sendte d. 24.11.2022 en kopi af klagers svarskrift, hvor klager nedlagde påstand om frifindelse.

Klagers indsigelse af d. 31.10.2022 og svarskrift af d. 24.11.2022 bragte ikke noget nyt til sagen eller dannede grundlag for en revurdering af tvistens karakter af arv.

Vi skrev derfor til klagers advokat d. 28.11.2022 og meddelte, at vi fastholdt afslaget, idet vi fortsat vurderede, at tvisten drejede sig om fordeling og udbetaling af en pension på baggrund af pensionstagerens død, hvorfor tvistens karakter fortsat var arv og fordeling af denne.

Vi modtog herefter klagen fra Ankenævnet.

Som det fremgår ovenfor, er klager part i en tvist, som følge af, at modparten har stævnet klager, idet modparten er uenig i fordelingen af en pension.

Årsagen til at pensionen skal udbetales, er at klagerens far, som var ejer af pensionen, er afgået ved døden. Tvisten drejer sig således om fordelingen af pensionen.

Når en tvist drejer sig om fordelingen af en pension, som skal udbetales grundet ejeren af pensionen, er afgået ved døden, må tvisten karakteriseres som fordeling af arv.

Ved arv i definitionens forstand, forstås overdragelse af en afdød persons værdier.

Vi vurderer derfor fortsat, at denne tvist er karakteriseret som arv, idet tvisten drejer sig om fordelingen af klagers afdøde fars pensionsopsparing.

Efter vores vurdering, gør det ingen forskel for vurderingen af sagens karakter som tvist i forbindelse med arv, at pensionsordningen ikke var en del af det oprindelige bo og at pensionsopsparingen først fordeles udenom boet ved senere lejlighed.

Vi kan derfor ikke tiltræde klagers advokats synspunkt om, at det har betydning for vurderingen af om der er tale om en arveretlig tvist, om værdien der skal arves, er omfattet af selve bobehandlingen eller ej.

Vores vurdering er derfor fortsat, at tvisten er undtaget for dækning på retshjælpsforsikringen i henhold til vilkårenes pkt. 5.5.

Vi fastholder på denne baggrund vores afgørelse om afslag på at yde forhåndstilsagn på retshjælpsforsikringen."

Klagerens advokat har i brev af 5/2 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvist skal det fastholdes, at nærværende tvist ikke falder ind under forsikringsvilkårenes punkt 5.5.

Indklagede har i sit indlæg af 27.01.2023 anført, at spørgsmål om fordeling af pensioner ved dødsfald må karakteriseres som fordeling af arv.

Indklagede henviser i denne forbindelse til POL § 4, som er identisk med FAL § 104. Denne bestemmelse, som blev indsat i forbindelse med arvelovsreformen i 2008, giver ægtefæller og livsarvinger adgang til at gøre indsigelser mod begunstigelsesindsættelser i forsikrings- og pensionsaftaler.

Bestemmelsen giver således ikke adgang for andre arvinger i henhold til enten testamente eller arvelovens bestemmelser til at gøre indsigelser mod begunstigelsesindsættelsen. At det kun er ægtefæller og livsarvinger som har denne indsigelsesret skal herefter tillægges betydning, i forhold til om nærværende sag kan henføres under forsikringsvilkårenes punkt 5.5. om fordeling af arv og dødsbobehandling.

Hertil henvises der endvidere til dommen trykt i U 2020.3797 H. Sagen vedrørte i første omgang hvorvidt en ændring af forsikringsaftalens begunstigelsesklausul var gyldig. Det var dog også et tema, om begunstigelsen var rimelig, hvorfor der også var gjort indsigelse over for fordelingen jf. FAL § 104.

Allerede fordi at der ikke var indsat en særligt begunstiget i forsikringsaftalen, var der ikke grundlag for at anvende forsikringsaftalelovens § 104. Dette fremgår af byrettens afgørelse samt landsrettens begrundelse:

'Da det endvidere tiltrædes, at der ikke er grundlag for at anvende forsikringsaftalelovens § 104, stadfæster landsretten herefter dommen.'

Idet det må ligges til grund at § 4 og FAL § 104 kun giver en indsigelsesret til ægtefæller og børn, ligesom at bestemmelsen ikke finder anvendelse i tilfælde af, at der ikke er indsat en begunstiget, er det undertegnede opfattelse, at der er tale om særregler, som adskiller sig markant fra de almindelige arveretlige regler.

Man kan af samme årsag ikke anføre, at nærværende retssag kan henføres under punkt 5.5. om fordeling af arv og dødsbobehandling.

Ankenævnet for Forsikring

5.

99123

Til sidst skal der for en god ordens skyld henvises til yderligere forsikringspraksis vedrørende fortolkning af vilkår som undtager dødsbobehandling – kendelsen trykt i FED 1998.960/2, hvilken fremlægges som **bilag 5**, hvor ankenævnet udtalte:

'Hvis det lægges til grund, at forsikringssummen tilfalder enten forsikringstageren eller afdødes (S.A.'s) livsarvinger uden om dødsboet - og dette synes ikke bestridt af dødsboets kreditorer - er der tale om en konflikt mellem to parter, der hver for sig – i givet fald - vil være berettiget til at modtage forsikringssummen uden om dødsboet, jf. forsikringsaftalelovens § 102 og eventuelt § 104, stk. 2. En sådan tvist kan ikke anses for at være en tvist »i forbindelse med dødsbobehandling«, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 3, 5. led. Forsikringstageren må anses for at have et rimeligt grundlag for at føre sagen mod livsarvingerne, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 5, 1. led.'

I nærværende sag bedes indklagede derfor tilkendegive, hvorvidt indklagede er enige i, at forsikringssummen enten skal tilfalde klager eller sagsøger i den verserende retssag uden om dødsboet."

Selskabet har i brev af 1/3 2023 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvist skal vi minde om, at der ikke er givet afslag på retshjælpsdækning grundet dødsbobehandling, hvorfor vi ikke finder det relevant at kommentere på disse dele af klagers indlæg. Vi er enige i, at der ikke er tale om dødsbobehandling, men udelukkende tvist om arv.

Vi fastholder fortsat at tvisten er omfattet af dækningsundtagelsen i vilkårenes pkt. 5.5, idet vi fortsat vurderer, at der er tale om en arveretlig tvist.

Der er tale om en pensionsopsparing, som skal udbetales, som følge af klagers far er afdød ved døden.

Arv er defineret ved overdragelse af en afdød persons værdier.

En pensionsopsparing må betragtes som en værdi.

Denne skal fordeles efter begunstigelse, men ændrer ikke på, at der er tale om fordeling af en pensionsopsparing og at denne betragtes som en værdi, hvorfor der er tale om arv.

Idet tvisten udspringer af at afdødes ægtefælle gør indsigelse mod begunstigelsen af klager - herunder fordelingen af pensionsopsparingen, er tvisten omfattet af dækningsundtagelsen i pkt. 5.5. om arv."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Af stævning af 28/9 2022 fremgår bl.a.:

"PÅSTAND:

Principalt: Sagsøgte tilpligtes at acceptere regulering af dødsfaldsudbetalingen til sagsøgeren fra afdøde ægtefælle, ..., forsikrings nr. ..., [pensionsselskab], på kr. 2.071.834 med 75%, efter fradrag

af afgift til staten, i alt kr. 932.325,30 med tillæg af sædvanlig procesrente fra stævningens indlevering til berømmelse og frem til betaling sker.

Subsidiært: Regulering af dødsfaldsudbetalingen til sagsøgeren fra afdøde ægtefælle, ..., efter retens skøn.

...

ANBRINGENDER:

Det gøres gældende, at der skal ske regulering efter FAL § 104, stk. 2 og POL § 4, stk. 2, idet efterlevende ægtefælle er stillet urimeligt økonomisk ringe ved begunstigelsen af afdødes særbørn, samt at baggrunden for indsættelsen af begunstigelsen må antages at være, at afdøde på dette tidspunkt ikke var gift, og i forhold til sine forsørgerpligter ville have disponeret anderledes, såfremt han var vidende om boets insolvens.

Det gøres gældende, at sagsøger har et betydeligt økonomisk behov idet hun er uden beskæftigelse, har ... mindreårige særbørn og har været fuldt forsørget af afdøde fra tiden før ægteskabet helt frem til dødsdagen, samt at sagsøger udover forsørgertab har betydelige omkostninger fra ægteskabet med afdøde.

Det gøres ligeledes gældende, at sagsøger ved ikke at modtage arv i det insolvente bo bliver stillet urimeligt ringe økonomisk, ved ikke at være begunstiget i dødsfaldsudbetalingen fra afdødes pensionsordning."

Af brev af 19/11 2021 fra et pensionsselskab til klageren fremgår bl.a.:

"Vi har fået at vide, at din far er død den ... Det er en svær tid, men vi er nødt til at ulejlig dig om din fars pensionsordning, som vi nu skal udbetale uden om boet til dig og [familiemedlem] som navngivne begunstigede.

...

Boafgift

Da udbetalingen sker uden om boet, skal der betales boafgift, uanset om boets samlede størrelse eventuelt er mindre end bundfradraget for boafgift."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"3. Hvad dækker retshjælpforsikringen

...

3.2 Rimelig grund

Det er en betingelse for dækning, at der er rimelig grund til at indbringe tvisten for domstolene eller voldgift. Hvis der efter selskabets opfattelse ikke er rimelig grund, skal selskabet begrunde det.

...

5. Hvilke tvister er ikke dækket

Følgende tvister er ikke omfattet af retshjælpsdækningen:

...

5.5 Tvister i forbindelse med dødsbobehandling og arv

...

7. Hvilke omkostninger er ikke dækket

Følgende omkostninger er ikke omfattet af retshjælpsdækningen:

a) Omkostninger, som ikke er afholdt med rimelig grund, f.eks. hvis sikrede ikke skønnes at have rimelig grund til at føre sagen, eller fordi omkostningerne ikke står i rimeligt forhold til sagens genstand"

Nævnet udtaler:

Klageren har anmodet om retshjælpsdækning til en retssag, hvor hun er blevet stævnet af sin afdøde fars ægtefælle. Sagen vedrører udbetaling af en pensionsordning ved dødsfald. Ifølge stævningen er der nedlagt påstand om, at klageren skal acceptere regulering af dødsfaldsudbetalingen til sagsøgeren således, at der ses bort fra begunstigelsen af klageren og hendes familiemedlem.

Selskabet har afvist retshjælpsdækning under henvisning til, at der er tale om en arveretlig tvist, som er omfattet af dækningsundtagelsen i vilkårenes punkt 5.5.

Klageren har anført, at pensionsordningen udbetales uden om boet og vedrører en privattegnet pensionsordning, hvorfor der hverken er tale om dødsbobehandling eller arv. Idet det må lægges til grund, at pensionsopsparingslovens § 4 og forsikringsaftalelovens § 104 kun giver en indsigelsesret til ægtefæller og børn, ligesom bestemmelsen ikke finder anvendelse i tilfælde af, at der ikke er indsat en begunstiget, er det ligeledes klagerens opfattelse, at der er tale om særregler, som adskiller sig markant fra de almindelige arveretlige regler.

Uanset at sagen er aktualiseret af klagerens fars dødsfald og vedrører regulering af udbetalingen af en pensionsordning efter forsikringsaftalelovens § 104, er der tale om en tvist om et forsikringsbeløb, der i alle tilfælde vil gå uden om boet. En sådan tvist kan ikke anses som en tvist "i forbindelse med dødsbobehandling og arv", jf. nævnets tidligere kendelser 91558, 44242, 43710 og 43091.

På denne baggrund finder nævnet, at selskabet ikke har været berettiget til at afvise at yde retshjælpsdækning under henvisning til undtagelsesbestemmelsen i retshjælpsforsikringsbetin-

Ankenævnet for Forsikring

8.

99123

gelsernes punkt 5.5 om dødsbobehandling og arv.

Da klageren er sagsøgt i sagen, og da sagen vedrører regulering af udbetalingen af en pensionsordning, hvor klageren er begunstiget, finder nævnet, at der er rimelig grund til at føre sagen.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Købstædernes Forsikring GS, skal yde retshjælpsdækning til sagen. Selskabet skal derfor genoptage sagsbehandlingen og skal yde dækning i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne. Eventuelle forfaldne beløb skal forrentes efter forsikringsaftalelovens § 24.

Klagegebyret tilbagebetales.

Peter Thønnings